

Кундря-Висоцька О. П.

*кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»,*

e-mail: kundrya-vysotska@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-9760-9266

Демко І. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»,*

e-mail: iruna.demko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-2186-1876

ЕКОЛОГІЧНА, СОЦІАЛЬНА ТА УПРАВЛІНСЬКА (ESG) ІНФОРМАЦІЯ В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЕРИФІКАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Обґрунтовано передумови та доречність презентації, окрім фінансової екологічну, соціальну та управлінську інформацію широкому колу користувачів, у тому числі, інституційним інвесторам, у форматі ESG-звітності з метою створення довгострокової цінності бізнесу на принципах прозорості та ділової етики із урахуванням важливих критеріїв, які мають урахувати підприємства, що розраховують на інвестиції та стійку позицію на ринку. Доведено, що суб'єкти бізнесу, які орієнтуються на такий формат звітності, керуються філософією сучасного ефективного бізнесового мислення відповідно до нової парадигми — концепції сталого розвитку.

Проаналізовано науково-методичні напрацювання з питань оприлюднення та звітності широкого спектра фінансових і нефінансових показників, що дають можливість імплементувати важливі елементи та об'єкти в облікову систему з метою складання інтегрованої звітності, на основі чого виокремлено основні критерії, які мають урахувати підприємства, що розраховують на інвестиції та стійку позицію на ринку, що в комплексі дає можливість формувати стійке уявлення про реальний стан бізнесу.

Обґрунтовано контент ESG-звітності, що базується на особливих принципах і методології у контексті «триединого підходу» — ефективної синергії економічної, екологічної та соціальної складових. Доведено раціональність такого підходу як системного, оскільки на його підставі, по-перше, можна забезпечити обґрунтованість виділення об'єктів, суб'єктів обліку та, по-друге, дослідити взаємозв'язок між ними, максимально врахувавши вплив достатньо великого спектра чинників і захистити в такий спосіб «право облікової системи» на самовдосконалення та динамічний розвиток у зв'язку із збільшенням інформаційних запитів користувачів у системі сталого розвитку.

У зв'язку з цим обґрунтовано розширення формату облікових номенклатур і, відповідно, моделювання нового облікового процесу, у якому знайдуть своє місце необхідна інформація не лише економічна, а й екологічна, соціальна та інша корисна інформація про управління. Запропоновано формально два підходи для забезпечення зазначених номенклатур: шляхом виокремлення і ведення екологічного обліку, соціального обліку або розширення методологічного діапазону облікового процесу та відповідного організаційного забезпечення.

Ключові слова: облікова інформація, інтегрована звітність, сталий розвиток, екологічний облік, соціально орієнтований облік.

Формул: 0; рис.: 6; табл.: 1; бібл.: 14.

Kundrya-Vysotska O.
*Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Associated Professor of the Department of Finances, Banking and Insurance
of the Lviv Educational-Scientific Institute of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: kundrya-vysotska@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-9760-9266*

Demko I.
*Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Associated Professor of the Department of Finances, Banking and Insurance
of the Lviv Educational-Scientific Institute of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: iruna.demko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-2186-1876*

ENVIRONMENTAL SOCIAL AND MANAGEMENT ASG INFORMATION IN ACCOUNTING SYSTEMS AS A TOOL FOR VERIFYING THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. The article substantiates the prerequisites and relevance of presentation in addition to financial environmental, social and management information to a wide range of users, including institutional investors, in ESG reporting to create long-term value for business based on transparency and business ethics, with important criteria in mind enterprises that are looking for investments and a stable position in the market. It proves that business entities that focus on this format of reporting are guided by the philosophy of modern effective business thinking in accordance with a new paradigm - the concept of sustainable development.

The article analyzes the scientific and methodological developments on the publication and reporting of a wide range of financial and non-financial indicators that enable the implementation of important elements and objects in the accounting system for the purpose of compiling integrated reporting, on the basis of which the main criteria that enterprises should consider, which count on investments and a stable position in the market, which in the complex allows to form a stable idea about the real state of business.

It substantiates the content of ESG reporting based on specific principles and methodology in the context of a «triune approach» — an effective synergy of economic, environmental and social components. It proves the rationality of this approach as a systematic one, because on its basis, first, it is possible to ensure the validity of the selection of objects, accounting entities and, second, to investigate the relationship between them, taking into account the influence of a sufficiently large range of factors and thus protect the «accounting system right» for self-improvement and dynamic development due to the growth of user information requests in the sustainable development system.

In this regard, the article substantiates the extension of the format of accounting nomenclatures, and, accordingly, the modeling of a new accounting process, in which the necessary information will find not only economic, but also environmental, social, and useful information about management. It proposes two approaches to ensure these nomenclatures: by identifying and maintaining environmental accounting, social accounting, or extending the methodological range of the accounting process, and taking care of appropriate organizational support.

Keywords: accounting information, integrated reporting, sustainable development, environmental accounting, socially oriented accounting.

Formulas: 0; fig.: 6; tabl.: 1; bibl.: 14.

Кундря-Высоцкая О. П.
*кандидат экономических наук, доцент,
профессор кафедры учета и налогообложения
Львовського образовально-наукового інститута
ГВУЗ «Університет банківського дела», Україна;
e-mail: kundrya-vysotska@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-9760-9266*

Демко И. И.
кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры учета и налогообложения
Львовского образовательного-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: iruna.demko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-2186-1876

Аннотация. Обоснованы предпосылки и уместность презентации, кроме финансовой, экологическую, социальную и управленческую информацию широкому кругу пользователей, в том числе институциональным инвесторам в формате ESG-отчетности с целью создания долгосрочной ценности бизнеса на принципах прозрачности и деловой этики с учетом важных критериев, которые должны учитывать предприятия, которые рассчитывают на инвестиции и устойчивую позицию на рынке. Доказано, что субъекты бизнеса, которые ориентируются на такой формат отчетности, руководствуются философией современного эффективного бизнес-мышления в соответствии с новой парадигмой устойчивого развития.

Проанализированы научно-методические наработки по вопросам публикации и отчетности широкого спектра финансовых и нефинансовых показателей, дающих возможность имплементировать важные элементы и объекты в учетную систему с целью составления интегрированной отчетности, на основе чего выделены основные критерии, которые должны учитывать предприятия, рассчитывающие на инвестиции и устойчивую позицию на рынке, что в комплексе дает возможность формировать устойчивое представление о реальном состоянии бизнеса.

Обосновано контент ESG-отчетности, основанный на особых принципах и методологии в контексте «триединого подхода» — эффективной синергии экономической, экологической и социальной составляющих. Доказана рациональность такого подхода как системного, так как на его основании, во-первых, можно обеспечить обоснованность выделения объектов, субъектов учета и, во-вторых, исследовать взаимосвязь между ними, максимально учитывая влияние достаточно большого спектра факторов и защитить таким образом «право учетной системы» на самосовершенствование и динамичное развитие в связи с ростом информационных запросов пользователей в системе устойчивого развития.

В связи с этим обосновано расширение формата учетных номенклатур, и, соответственно, моделирование нового учетного процесса, в котором найдут свое место необходимая информация не только экономическая, но и экологическая, социальная, и полезная информация об управлении. Предложено формально два подхода для обеспечения указанных номенклатур: путем выделения и ведения экологического учета, социального учета или расширения методологического диапазона учетного процесса и организационного обеспечения.

Ключевые слова: учетная информация, интегрированная отчетность, устойчивое развитие, экологический учет, социально ориентированный учет.

Формул: 0; рис.: 6; табл.: 1; библи.: 14.

Вступ. У сучасному світі, повному невизначеностей, під час ухвалення рішень в інвесторів дедалі частіше викає потреба розглядати набагато ширший спектр інформації, аніж просто балансові показники та фінансові результати. Відчувається суттєве «зростання попиту» на показники, які дозволять отримати максимально можливе уявлення про стан суб'єкта господарювання.

У цьому контексті результати дослідження доводять помітний консенсус щодо важливості ESG, або нефінансової інформації для ухвалення інвестиційних рішень. На практиці це означає, що до уваги беруться екологічні, соціальні й управлінські аспекти (ESG – від environmental, social and governance), а також нематеріальні активи, які створюють вартість, але не вимірюються при цьому в традиційному сенсі (наприклад, бренди та інтелектуальна власність, людський капітал). Так, 97 % з 220-ти опитаних у всьому світі

інституційних інвесторів зазначають, що проводять або неформальне або структуроване й методичне оцінювання нефінансових показників перед тим, як інвестувати в компанію [1]. Тобто у всьому світі інвестори очікують більш широку, більш корисну інформацію про нефінансові показники, що надавалася б на постійно високому рівні якості.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Велике значення та науково-практичну цінність мають комплексні дослідження вчених з проблем розширення інформаційного контенту звітності та відповідного удосконалення методологічного інструментарію щодо екологічного обліку, соціально орієнтованого обліку. Зокрема, І.В. Замула, А.Л. Липова, В.В. Травін досліджують екологічні зобов'язання споживачів як об'єкт бухгалтерського обліку. Над вирішенням проблем теорії і методології екологічного обліку працювали також Т.О. Кірсанова, Л.М. Пелинь, Я. Соколова, Д. Хенсен, А. Шеремет та ін. Поняття «соціальна відповідальність», «соціальний облік» знайшли відображення у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Соціальне значення бухгалтерського обліку як науки досліджували західні вчені: М.Р. Метьюс М. Фрідман, П. Друкер, Т. Бредгард, Ф. Котлер, а також вітчизняні науковці: Ф.Ф. Бугинець, Г.Г. Кірейцев, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, М.О. Кужелев, Ю.М. Петрушенко, Н.А. Супрун та низка інших. Питанням формування і удосконалення концепції інтегрованої звітності присвячені праці К. В. Безверхого, М. І. Бондаря, С. Ф. Голова, В. В. Євдокимова, В. М. Жука, О. А. Лаговської, Н. О. Лоханової та ін. Однак потреба у вивченні та подальшому дослідженні цих питань залишається відкритою. Проблема інформаційного розширення, удосконалення методології облікової системи у контексті сталого розвитку містить ще багато невирішеного, несистематизованого та дискусійного, що потребує подальшого вивчення та обґрунтування.

Мета дослідження полягає у розкритті спектра екологічної, соціальної та управлінської інформації на предмет відображення в обліку та ESG-звітності у контексті верифікації формату сталого розвитку сучасного бізнесу.

Результати дослідження. Як показує практика, міжнародні інституційні інвестори активно покладаються на ESG- та нефінансову інформацію емітентів, яка стає практично інструментом для ухвалення важливих інвестиційних рішень (рис. 1)

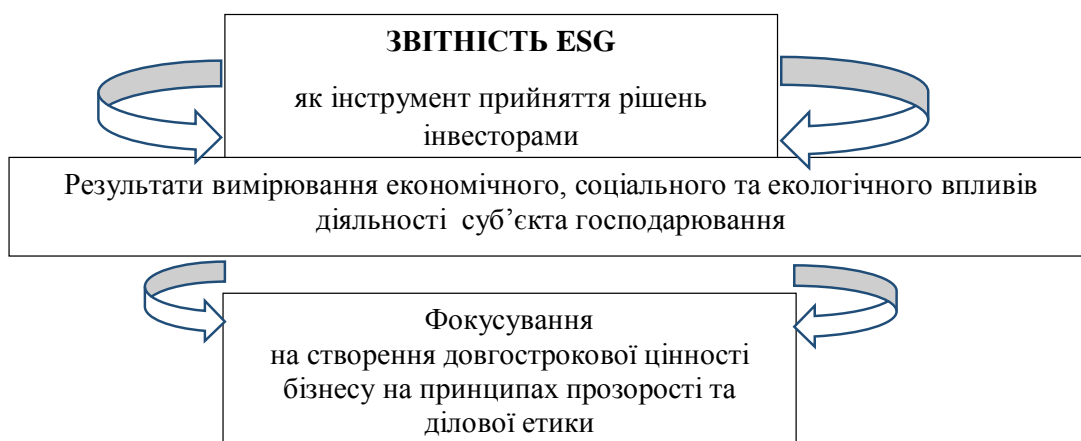

Рис. 1. Місія ESG-звітності

Примітка. Сформовано авторами.

Слід виділити основні критерії, які мають враховувати підприємства, що розраховують на інвестиції та стійку позицію на ринку, а саме:

- розуміти, що ESG-звітність – це справжній і важливий інструмент ухвалення рішень інвесторами;
- проводити вимірювання соціального та екологічного впливу проєктів та інвестиційних рішень;
- звітувати у форматі ESG із фокусом на створення довгострокових цінностей.

У комплексі це формує більш стійке уявлення про реальний стан бізнесу, оскільки, вимірюючи низку змінних даних і акцентуючись на довгостроковій, фінансовій стабільності, така звітність забезпечує готовність до стійкого майбутнього. Окрім цього, формування такої звітності, також відомої нам, як інтегрована звітність (IR), на принципах прозорості та ділової етики показує, що конкретний суб'єкт господарювання, насправду, виконує свої обов'язки щодо захисту навколишнього середовища, соціальних питань і трудових ресурсів. У порівнянні із традиційною фінансовою звітністю новий формат стимулює думати про те, як і які ресурси разом створюють вартість та основне — з якими наслідками.

Це практично нова філософія сучасного ефективного бізнесового мислення, оскільки така звітність іде вище цифр. Сьогодні її можна визначати не як звітність, а як новий напрям «інтегрованого мислення». Ось що стосовно цього зазначає Том Раунделл Грін, старший керуючий зі звітності та комунікацій із питань глобальної стабільності: «За моїм уявленням, інтегроване мислення — це і є мета, а інтегрована звітність — випадковий додаток до цього». «Аналіз факторів ESG виходить за межі базового керування й комплексної оцінки», — підтримує Дженніфер Андерсон — керівник напряму відповідальних інвестицій пенсійного фонду Pensions Trust, у якого понад 8 мільярдів фунтів стерлінгів капіталу. «У минулому пріоритетним завжди був бік управління. Корпоративне управління — ось це була сфера з найбільшою вагою та значенням для інвесторів. Проте нещодавно зміна клімату посилилася, екологічні ризики справді піднялися на вищі рядки програм обговорень, а на цей час вбачається, що вони мають рівну вагу й значення» [2]. Відповідно, потенційні інвестори прагнуть бачити дедалі більше нефінансових даних, а скептицизм стосовно результативності нефінансових даних останнім часом суттєво упав. У глобальному масштабі налічується вже більше ніж 2 000 учасників мереж, об'єднаних спільним інтересом до інтегрованої звітності.

Зауважимо, компанії, що звітують у форматі **ESG**, отримують суттєві переваги на інвестиційному ринку (рис. 2).

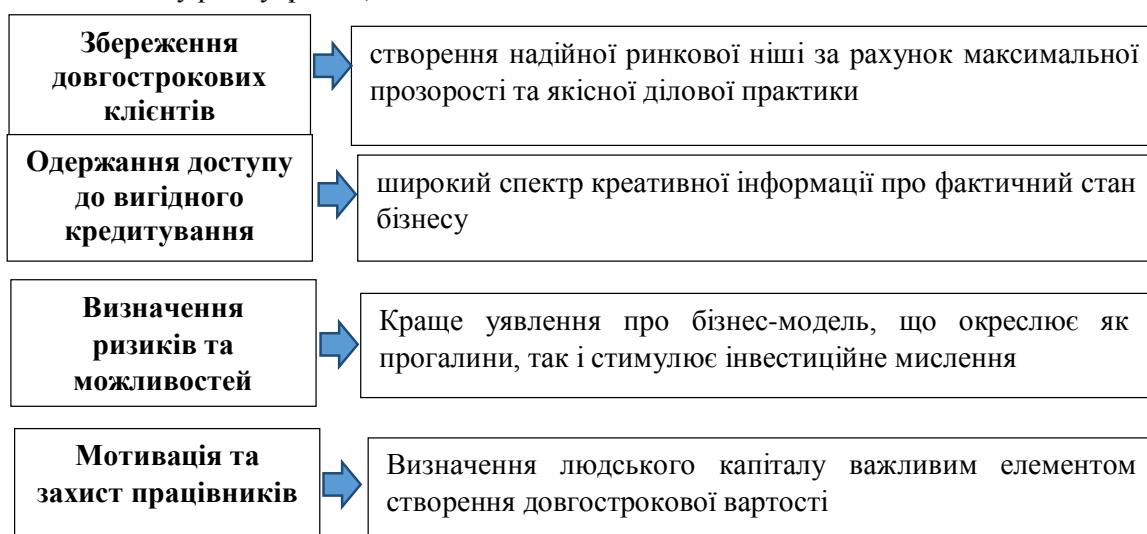

Рис. 2. Характеристика переваг ESG-звітності

Примітка. Сформовано за [2].

Зрозуміло, що поява такого формату звітності є результатом розширення методології сучасної облікової системи внаслідок суспільних викликів та під впливом зростання інформаційних запитів користувачів. Разом з тим інтегровану звітність не слід розглядати як зовсім новий феномен, оскільки вона суттєво пов'язана із фінансовою і нефінансовою звітністю, відповідно «враховує накопичений досвід», проте має свою концепцію, контент, що базуються на особливих принципах та методології у контексті «триєдиного підходу» (рис. 3).

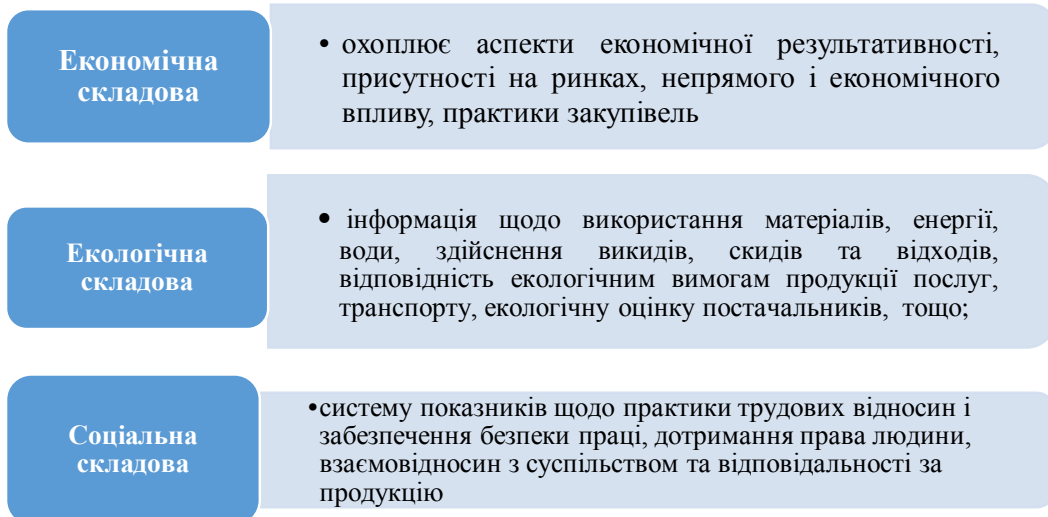

Рис. 3. Контент ESG-звітності

Примітка. Сформовано за [3].

Отже, такий формат звітності особливий тим, що передбачає оприлюднення раціонального управління не лише фінансами, реальними активами та пасивами, а й управління природним, соціальним, інтелектуальним потенціалом. Безумовно, така інформація є актуальною для зацікавлених користувачів.

Для забезпечення результативною інформацією необхідно розширити методологію обліку, використовуючи так званий корпоративний (об'єднувальний) підхід, суть якого полягає в тому, що знання, отримані з різних дисциплін, так чи інакше пов'язаних з бухгалтерським обліком, служать вихідним матеріалом, який може бути використаний при побудові нових методологічних конструкцій обліку, що дасть, безумовно, бажаний синергетичний ефект у розвитку наукового статусу бухгалтерського обліку [4]. Передумови використання синергетичного підходу як методологічної основи дослідження представлено на рис. 4.

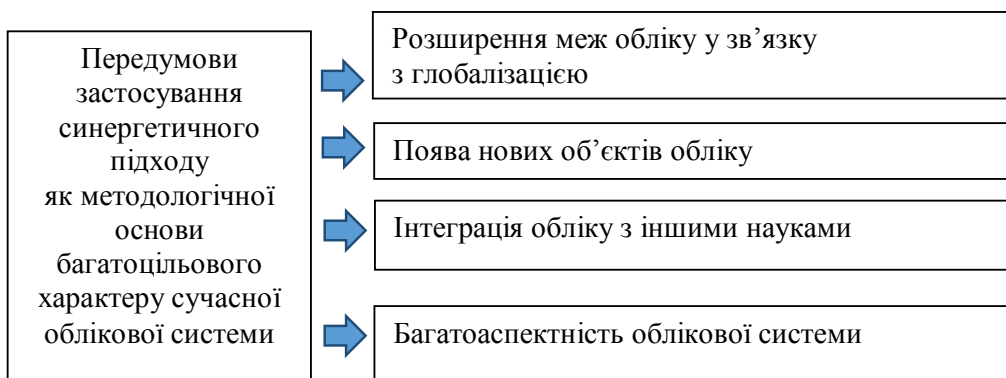

Рис. 4. Передумови використання синергетичного підходу в обліку

Джерело: [5].

Зазначені передумови викликають необхідність застосування синергетичного підходу як системного, оскільки на його підставі, по-перше, можна забезпечити обґрунтованість виділення об'єктів, суб'єктів обліку та, по-друге, дослідити взаємозв'язок між ними, максимально врахувавши вплив достатньо великого спектру чинників та захистити в такий

спосіб «право облікової системи» на самовдосконалення та динамічний розвиток у зв'язку з ростом інформаційних запитів користувачів. Такий підхід — це визнання того, що будь-яке підприємство є системою із своїми складовими, кожна з яких має власні цілі, що, у свою чергу, диктуються загальною концептуальною корпоративною метою. Відтак, ті суб'єкти господарювання, які публікують інтегровану звітність, «коригують» свою облікову систему з метою її формування, іншими словами — створюють нову парадигму обліку та звітності в контексті сталого розвитку на основі нової філософії поглядів на сутність і характер змін, що відбуваються у глобальному економічному середовищі.

Отож, ідеться про розширення формату облікових номенклатур та, відповідно, моделювання нового облікового процесу, у якому знайдуть своє місце необхідна інформація не лише економічна, а й екологічна та соціальна. Відтак, для забезпечення зазначених номенклатур можна виділити формально два підходи: 1-й — вести «екологічний облік», «соціальний облік»; 2-й — розширити діапазон облікового процесу та подбати про організаційне забезпечення.

Стосовно концепції «екологічного обліку», то слід відмітити, що вчені-дослідники у цьому напрямі доволі давно дали відповідне визначення. До прикладу, Т. А. Кирсанова визначає екологічний облік на підприємстві як систему виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для ухвалення оптимальних рішень [5]. Низка дослідників (О. Г. Гусаковська, О. В. Морозова) дають визначення такому обліку через виокремлення екологічних витрат. Екологічні витрати — природоохоронні витрати, що являють собою виражену у вартісній формі сукупність усіх видів ресурсів, необхідних для здійснення природоохоронної діяльності [6]. На нашу думку, сукупність методів управлінського та фінансового обліку для цілей інтегрованої звітності, аналіз результативності екологічних затрат можна вважати окремим «модулем облікової системи», орієнтованою на природоохоронну діяльність та екологічну безпеку. Отож, не так важлива сама назва, хоча, з прагматичного погляду, зручно вживати вислів «екологічний облік» на підприємстві, де має місце відповідна діяльність.

Організуючи такий облік на підприємстві, варто враховувати, що його методологію слід розширити із врахуванням еколого-параметричних інструментів (результати хімічних і фізичних експериментів, відповідні розрахункові методи та комп'ютерне моделювання, тощо) із виходом не лише на традиційну податкову звітність — податкові декларації зі сплати рентної плати за користування природними ресурсами, за забруднення та негативний вплив на навколишнє середовище, а й на звітність з екологічних стандартів, яка розкриває рівень екологічності підприємства. У силу цього слушно виокремити відповідні об'єкти обліку (табл.).

Таблиця 1

Аналітика облікових номенклатур екологічної діяльності

Облікові номенклатури синтетичного обліку	Облікові номенклатури первинного обліку
Необоротні активи	Необоротні активи, що використовуються для у діяльності, пов'язаній з екологічною безпекою: споруди для захисту атмосфери, установки по виробництву електроенергії, водоохоронні установки тощо
Оборотні активи	Запаси, відходи, що використовують в процесі експлуатації основних засобів екологічного призначення
Поточні витрати	Витрати на проведення заходів по збереженню та відновленню зовнішнього середовища, пошкодженого внаслідок господарської діяльності; оплата за негативний вплив на екологію тощо.

Капітальні витрати	Будівництво споруд для захисту атмосфери від шкідливих викидів та забруднень, автоматизованих систем контролю за забрудненням, установок по виробництву електроенергії на базі альтернативних джерел (сонячної, вітряної, біогазу, термальних вод тощо), установок по переробці відходів виробництва тощо
Доходи	Від продажу виробленої енергії, відходів; від надання послуг лабораторій тощо.
Власні джерела фінансування	Резерви, створені за рахунок невикористаного прибутку; додатковий капітал в частині дооцінки основних засобів, що використовуються в екологічній діяльності; державна та інша допомога, цільове фінансування тощо
Позичені джерела фінансування	Кредити на фінансування витрат екологічної діяльності; вексельні, облігаційні зобов'язання тощо

Примітка. Сформовано за [7].

Запропонована класифікація об'єктів екологічного обліку сприяє вирішенню організаційних та методичних питань на предмет обліку такої діяльності, визначення її результативності та відповідно до відображеного в ESG-звітності.

У деяких країнах існують законодавчі вимоги щодо соціального обліку, однак чітко виміряти соціальну та екологічну ефективність складно. Багато компаній готують перевірені зовнішніми аудиторями річні звіти, які охоплюють питання сталого розвитку (звіти за методом потрійного підсумку), які істотно відрізняються за форматом, стилем та методикою оцінки. Соціальний облік повинен відображати достовірну інформацію про операції, що впливають на життя суспільства. Одним із стандартів, які використовуються в міжнародній практиці визначення підходів до постановки обліку соціальної відповідальності та складання корпоративної соціальної звітності, є стандарт AA 1000 «AccountAbility» [8], який регламентує методику складання звітності у сфері сталого розвитку, нефінансового аудиту, та, відповідно, є базою для планування, оцінки, інформування та нефінансової перевірки якості інформації. У такий спосіб, розширюючи сферу застосування соціальної відповідальності, компанії перетворюють корпоративну соціальну відповідальність на фінансову вигоду.

Отже, соціальна відповідальність в бізнесі надає низку переваг (рис. 5).

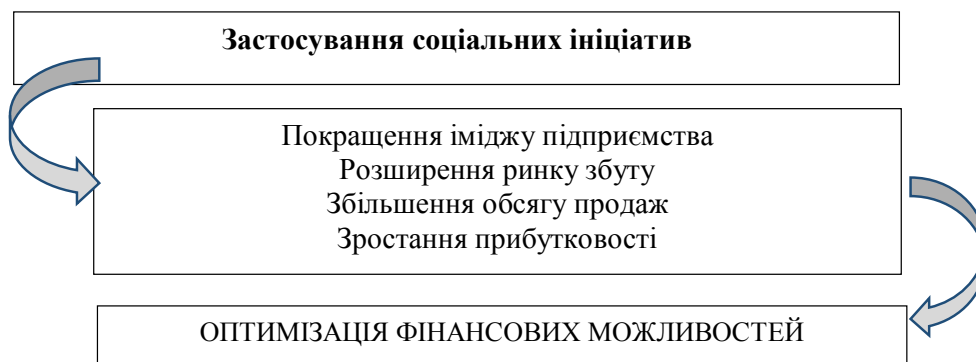

Рис. 1. Переваги соціально орієнтованого бізнесу

Джерело : [9].

Відповідні результати досліджень 367 компаній із 57-ми галузей економіки підтверджують той факт, що дотримання принципів соціально відповідальної діяльності не

суперечить іншим цілям управління, включаючи зростання прибутків акціонерів компанії [10]:

- при купівлі або одержанні послуг для 21% українців важливим фактором вибору є соціальна діяльність компанії, а 60% респондентів надають таким компаніям більшу довіру [11];

- дослідження Waddock & Graves показало, що протягом 10 років у компаній, які реалізують концепцію соціальної відповідальності, фінансові показники були значно вищі, ніж у соціально невідповідальних компаній. Дохід на інвестований капітал – вище на 9,8%, дохід з активів – на 3,55%, дохід з продажу – на 2,79%, прибуток – на 63,5% [12];

- за свідченням менеджера з корпоративної соціальної відповідальності компанії КиївСтар А. Нишкур, «компанія отримала значну кількість пропозицій від державних органів, які, ознайомившись із соціальним звітом, пропонують реалізацію сумісних проектів» [12]. Таким чином, соціальні програми, не передбачаючи отримання додаткового прибутку, в результаті приводять до відповідного бізнес-ефекту. Для забезпечення наповнення звітності інформацією у фінансовому обліку необхідно виокремити конкретні об'єкти соціального обліку. Наведемо приклад імовірних об'єктів, до яких можна віднести, зазвичай, витрати такої діяльності (рис. 6).

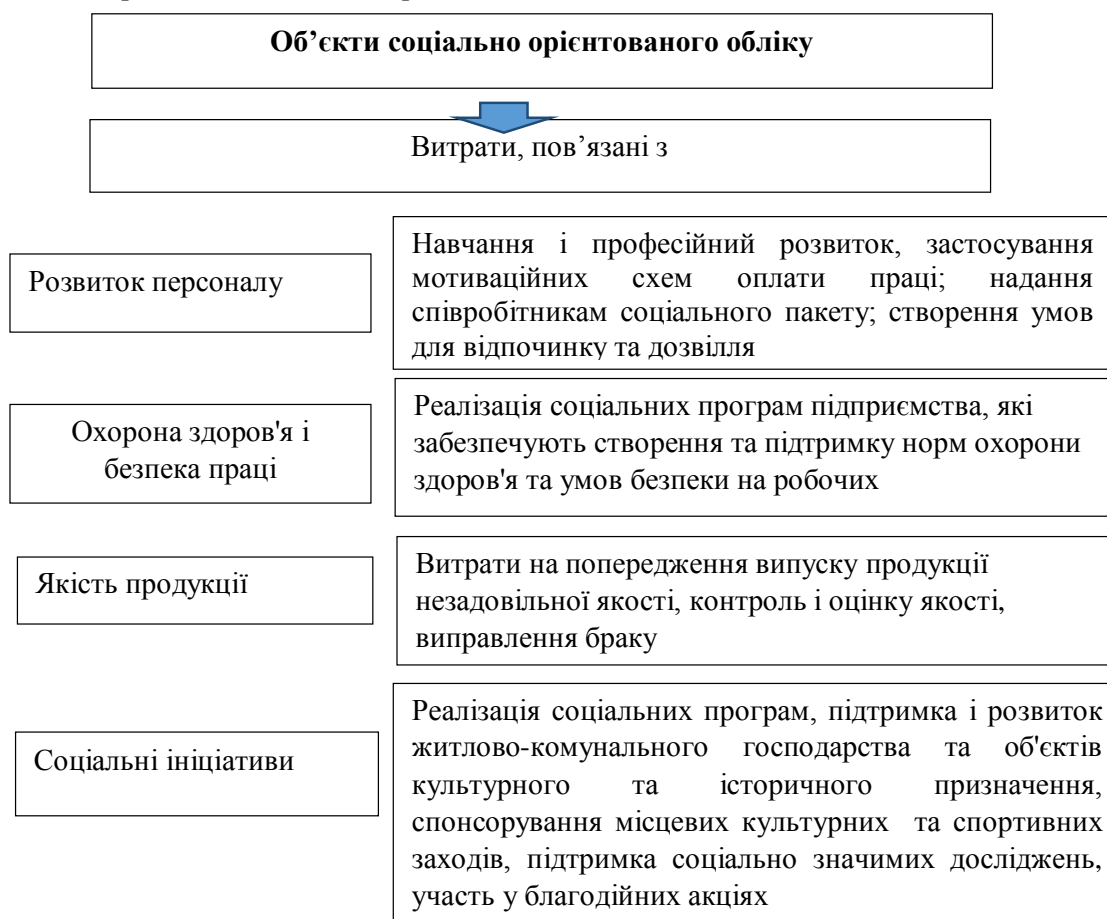

Рис. 6. Об'єкти (облікові номенклатури) соціально орієнтованого обліку

Примітка. Сформовано за [13].

Такий формат реалізації політики корпоративної соціальної відповідальності сучасного підприємства є потужним інструментом створення «нової вартості» у контексті

зацікавленості компаній-інвесторів. Відповідно, інформативний контент інтегрованої звітності відіграє важливу роль у вирішенні суспільством різноманітних екологічних і соціальних проблем, а тому її можна вважати інструментом верифікації концепції сталого розвитку.

Попри це, важливо зауважити, що сама по собі інформація екологічної та соціальної спрямованості та інша нефінансова інформація, не пов'язана з бізнес-стратегією, не дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства. Тому ідея інтегрованої звітності виникла обґрунтовано та об'єктивно. На підтвердження цього, до прикладу, дослідники у цій сфері Ф. Пассант і Г. Хьюїтт встановили, що 92 % із 96-ти досліджених європейських компаній-інвесторів повністю погодились з тим, що фінансова та нефінансова інформація повинні бути інтегровані [14]. Таким чином, межі інтегрованої звітності верифікуються у фінансовій звітності підприємства. Саме в підприємство, що представляє фінансову звітність, інвестори вкладають кошти, потребуючи при цьому відповідної інформації.

Слід зауважити, що у процесі підготовки інтегрованої звітності та її оприлюднення важливим питанням є використання сучасних технологій. Керуючись такими принципами складання інтегрованої звітності, як суттєвість і стислість, доцільно використовувати посилання у звітності на дезагреговану інформацію. Безумовно, удосконалення в технології сприяють застосуванню інноваційних підходів до звітності, що особливо важливі для застосування основного принципу інтегрованої звітності — пов'язаність інформації. Тобто важлива інформація інтегрованої звітності може включатися в інтерактивні платформи, такі, як соціальні мережі та мобільні додатки, що дозволяють взаємодіяти із зацікавленими сторонами і обмінюватися з ними матеріалами для користувачів. Такий формат набирає все більшої популярності і стає важливим джерелом інформації. Часто інтегрована звітність розміщується в окремій частині web-сайту підприємства із гіперпосиланням на інформацію в будь-якій іншій частині сайту або на інших сайтах. Доречним є детальну незмінну інформацію, до прикладу, про перелік дочірніх компаній, включити в окремий розділ на вебсайті підприємства, а не включати її в саму інтегровану звітність. Безумовно, широка презентація не лише фінансово-економічної інформації, а й інформації про результати діяльності в соціальній, екологічній сфері стає хорошим інструментом позиціонування бізнесу в суспільстві, яке в останні десятиріччя обирає напрям розвитку у форматі сталого розвитку.

Висновки. Концепція сталого розвитку — це сучасний керований розвиток бізнесу та економіки країни. В основу трактування цього поняття стосовно діяльності суб'єкта поряд з показниками ефективності економічної діяльності покладено врахування показників соціального забезпечення, збереження принципів екологічної безпеки результатів господарювання.

Отже, результати економічної, екологічної, соціальної діяльності мають знайти своє відображення у ESG-звітності, оскільки традиційна фінансова звітність, сфокусована лише на діяльності підприємства у його мікросередовищі, не дає результативної інформації про актуальні проблеми функціонування у соціально-економічній системі у контексті діяльності підприємства, пов'язаної зі соціальними, екологічними та управлінськими проблемами.

Ідеться про нову парадигму бухгалтерського обліку — систему обліку сталого розвитку, визначальною ознакою якої є формування та реалізація нової філософії поглядів на сутність і характер змін, що відбуваються у глобальному економічному середовищі, національних економічних системах.

Однією із стандартизованих технологічних платформ, які можуть використовуватися для інтегрованої звітності, є XBRL (Extensible Business Reporting Language), яка покращує способи створення, обробки, розподілу та аналізу інформації завдяки стандартизованому набору визначень, маркувань, розрахунків, посилань і контекстів, що застосовуються до індивідуальних цифрових і текстових даних.

Подальші наукові дослідження доцільно проводити щодо розкриття та удосконалення організаційних і методичних інструментів у сучасній обліковій системі, які якнайбільш

оптимально відповідають актуальним інформаційним запитам та формату ESG-звітності, якісний контент якої можна визнати як один з методів верифікації сталого розвитку сучасного ефективного бізнесу.

Література

1. Дослідження ЕУ: Екологічна, соціальна та управлінська інформація, а також дані нефінансової звітності мають великий вплив на прийняття рішень інвесторами [Електронний ресурс] // ЕВА. — 2018. — 26 квітня. — Режим доступу : <https://eba.com.ua/doslidzhennya>.
2. Стюарт М. Б. Інтегрована звітність — поверніть упевненість своїм інвесторам [Електронний ресурс] / М. Б. Стюарт // Вісник МСФЗ. — 2017. — № 7. — Режим доступу : https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ001253.
3. Корягін М. В. Інтегрована звітність та фінансова звітність: спільне та відмінне [Електронний ресурс] / М. В. Корягін, П. О. Куцик // Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності. — Режим доступу: https://pidruchniki.com/68792/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/integrovana_zvitnist_finansova_zvitnist_spilne_vidminne.
4. Кундря-Висоцька О. П. Розвиток облікової системи на основі синергетичного підходу / О. П. Кундря-Висоцька // Тези виступів XI Міжнародної наукової конференції 18—20 жовтня 2012 р. «Економічні теорії як основа розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю». — Житомир, 2012. — С. 345—347.
5. Кирсанова Т. А. Экологический контроллинг — инструмент екомеджмента / Т. А. Кирсанова, Е. В. Кирсанова, В. А. Лукьянихин ; под ред. В. А. Лукьянихина. — Сумы : Козацький вал, 2004. — С. 122—123.
6. Гусаковская Е. Г. Учет расходов на природоохранную деятельность / Е. Г. Гусаковская // Бухгалтерский учет. — 2004. — № 22. — С. 22—26.
7. Гоголева Т. Н. Экологический учет в системе видов учета [Электронный ресурс] / Т. Н. Гоголева, Ю. И. Бахтурина. — Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/ekologicheskij-uchet-v-sisteme-vidov-ucheta/viewer>.
8. Міжнародний стандарт АА 1000 «Account Ability» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.iso.org/iso/catalogue>.
9. Кундря-Висоцька О. П. Актуалізація розвитку фінансів підприємства через призму соціально орієнтованого бізнесу / О. П. Кундря-Висоцька, І. І. Демко // Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 10 травня 2018 р.) / Міністерство освіти і науки України, Львівський інститут економіки і туризму. — Львів : ЛІЕТ, 2018. — С. 187—193.
10. Конкурс социальных отчетов украинских компаний [Электронный ресурс] // delo.ua. — 2010. — 01 грудня. — Режим доступу : <http://delo.ua/lifestyle/luchshiesocialnye-otchet-ukr-148309>.
11. Роголин Я. Невозможно заниматься чем-то новым, инновационным, с рыбой кровью [Электронный ресурс] / Я. Роголин // Электрон. текстовые дан. — [Б. м., 2009]. — Режим доступа : <http://www.dobrota.donetsk.ua/articles/fond.doc>.
12. Бычкова Л. Проблемы и перспективы корпоративной социальной ответственности [Электронный ресурс] / Л. Бычкова // Журнал Житомира. — 2013. — Режим доступа : <http://reporter.zhitomir.info/?&task=detail&news=1942>.
13. Будько О. В. Облік соціально відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Будько // Інвестиції: практика та досвід. — 2016. — № 20. — Режим доступу : http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/9.pdf.
14. Eccles R. G. The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum and Materiality / R. G. Eccles, M. P. Krzus. — New Jersey : John Wiley & Sons, 2014. — 336 p.

Статтю рекомендовано до друку 29.04.2020

© Кундря-Висоцька О. П.,
Демко І. І.

References

1. Doslidzhennia EY: Ekolohichna, sotsialna ta upravlinska informatsiia, a takozh dani nefinansovoi zvitnosti maiut velykyi vplyv na pryiniattia rishen investoram [EY research: Environmental, social and management information, as well as non-financial reporting data have a great influence on investor decision-making]. (2018, April 26). *EBA*. Retrieved from <https://eba.com.ua/doslidzhennya> [in Ukrainian].
2. Stuart M. B. (2017). Intehrovana zvitnist — povernit upovenist svoim investoram [Integrated reporting — restore confidence to your investor]. *Visnyk MSFZ — Bulletin MSFZ*, 7. Retrieved from https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ001253 [in Ukrainian].
3. Koriagin, M. V. & Kutsyk, P. O. Intehrovana zvitnist ta finansova zvitnist: spilne ta vidminne [Integrated reporting and financial reporting: common and excellent]. (n. d.). *Problemy ta perspektivy rozvytku bukhgalterskoi zvitnosti — Problems and prospects for the development of accounting*. Retrieved from https://pidruchniki.com/68792/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/integrovana_zvitnist_finansova_zvitnist_spilne_vidminne [in Ukrainian].
4. Kundria-Vysotska, O. P. (2012). Rozvytok oblikovoi systemy na osnovi synerhetychnoho pidkhodu : Tezy vystupiv XI Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii 18—20 zhovtnia 2012 r. «Ekonomichni teorii yak osnova rozvytku bukhgalterskoho obliku, analizu i kontroliu» — Abstracts of the XI International Scientific Conference October 18—20, 2012 «Economic theories as a basis for the development of accounting, analysis and control». Zhytomyr [in Ukrainian].
5. Kirsanova, T. A., Kirsanova, E. V., & Luk'yanihin, V. A. (2004). *Ekologicheskij kontrolling — instrument ekomenedzhmenta [Ecological controlling — an instrument of eco-management]*. V. A. Luk'yanihin (Ed.). Sumy: Kozac'kij val [in Russian].
6. Gusakovskaya, E. G. (2004). Uchet rashodov na prirodoohrannuyu deyatelnost' [Accounting for environmental activities] *Buhgalterskij ucheta — Accounting*, 22, 22—26 [in Russian].
7. Gogoleva, T. N., & Bahturina, Yu. I. (n. d.). *Ekologicheskij ucheta v sisteme vidov ucheta [Ecological accounting in the system of types of accounting]*. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/ekologicheskij-uchet-v-sisteme-vidov-ucheta/viewer> [in Russian].

8. Mizhnarodnyi standart AA 1000 «Account Ability» [International standard AA 1000 «Account Ability»]. (n. d.). Retrieved from <http://www.iso.org/iso/catalogue> [in Ukrainian].
9. Kundrya-Vysotska, O. P., & Demko, I. I. (2018). Aktualizatsiia rozvytku finansiv pidpriemstva cherez pryzmu sotsialno oriientovanoho biznesu [Actualization of enterprise finance development through the prism of socially oriented business]. *Turystychni posluhy na svitovomu rynku yak faktor rozvytku mizhnarodnogo turyzmu: Zb. mater. mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Lviv, 10 travnia 2018 r.) — Tourist services in the world market as a factor in the development of international tourism: Coll. mater. international scientific-practical conf. (Lviv, May 10, 2018)*. Lviv [in Ukrainian].
10. Konkurs social'nyh otchetov ukraïnskih kompanij [Competition of social reports of Ukrainian companies]. (2010, December 1). *delo.ua*. Retrieved from <http://delo.ua/lifestyle/luchshiesocialnye-otchety-ukr-148309> [in Russian].
11. Rogalin, Ya. (2009). *Nevozmozhno zanimat'sya chem-to novym, innovacionnym, s ryb'ej krov'yu [It is impossible to do something new, innovative, with fish blood]*. Retrieved from <http://www.dobrota.donetsk.ua/articles/fond.doc> [in Russian].
12. Bychkovskaya, L. (2013). Problemy i perspektivy korporativnoj social'noj otvetstvennosti [Problems and prospects of corporate social responsibility]. *Zhurnal Zhitomira — Journal of Zhytomyr*. Retrieved from <http://reporter.zhitomir.info/?&task=detail&news=1942> [in Russian].
13. Budko, O. V. (2016). Oblik sotsialno vidpovidalnoi diialnosti yak informatsiina osnova upravlinnia stalym rozvytkom pidpriemstva [Accounting for socially responsible activities as an information basis for managing sustainable development of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid — Investments: practice and experience, 20*. Retrieved from http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/9.pdf [in Ukrainian].
14. Eccles, R. G., & Krzus, M. P. (2014). *The integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, and Materiality*. New Jersey: John Wiley & Sons.

The article is recommended for printing 29.04.2020

*© Kundrya-Vysotska O.,
Demko I.*